

Centralna banka
BOSNE I HERCEGOVINE
Централна банка
БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ

TJEDNI PREGLED KRETANJA NA GLOBALNIM FINANCIJSKIM TRŽIŠTIMA

13. 05. 2024. – 17. 05. 2024.

ODJEL ZA BANKARSTVO, SLUŽBA FRONT OFFICE

Sarajevo, 20. 05. 2024. godine

TJEDNI PREGLED KRETANJA NA GLOBALNIM FINANCIJSKIM TRŽIŠTIMA
13. 05. 2024. – 17. 05. 2024.

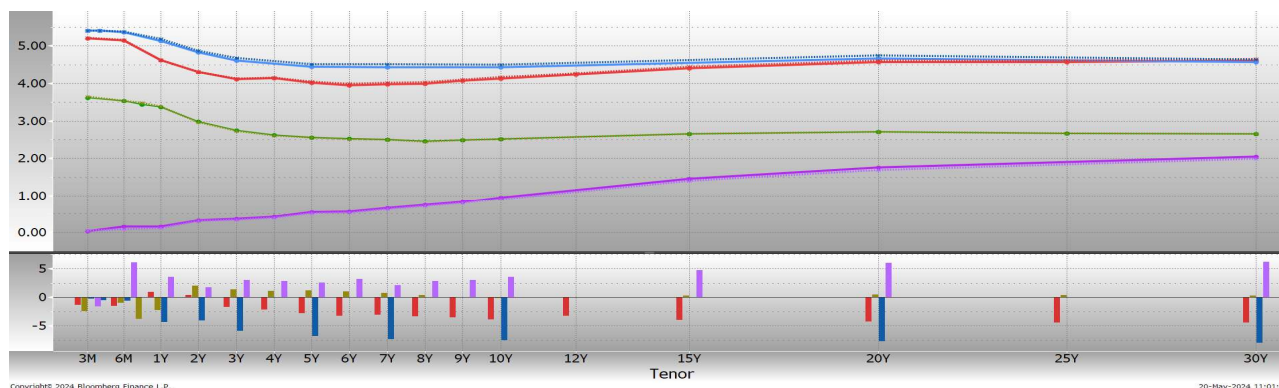
Tablica 1: Prikaz kretanja prinosa na državne obveznice

Prinosi	Eurozona		SAD		Velika Britanija		Japan	
	10.5.24	17.5.24	10.5.24	17.5.24	10.5.24	17.5.24	10.5.24	17.5.24
2 godine	2,97	2,99 ↗	4,87	4,82 ↘	4,32	4,31 ↘	0,32	0,34 ↗
5 godina	2,55	2,56 ↗	4,51	4,45 ↘	4,04	4,01 ↘	0,52	0,55 ↗
10 godina	2,52	2,52 →	4,50	4,42 ↘	4,17	4,13 ↘	0,91	0,95 ↗

Tablica 2: Prikaz kretanja prinosa na njemačke Bubillove

Dospijeće	Prinosi	
	10.5.24	17.5.24
3 mjeseca	3,688	3,638 ↘
6 mjeseci	3,538	3,528 ↘
1 godina	3,411	3,377 ↘

Graf 1: Prikaz krivulja prinosa državnih obveznica

Graf prikazuje krive prinosa Njemačke (zelena), SAD (plava), Velike Britanije (crvena) i Japana (ljubičasta) za razdoblja od 3 mjeseca do 30 godina na dane 17. 05. 2024. godine (pune linije) i 10. 05. 2024. godine (isprekidane linije). Na donjem dijelu grafa je prikazana razlika između vrijednosti odgovarajućih prinosa na navedene datume.

EUROZONA

Prinosi obveznica sigurnijih članica eurozone nisu zabilježili veće promjene u odnosu na prethodni tjedan, iako je tijekom tjedna zabilježeno volatilno kretanje. Prinosi njemačkih obveznica srednjeg i kraćeg roka dospijeća su povećani za 1 do 2 bazna poena, dok su prinosi italijanskih obveznica smanjeni između 2 i 4 bazna poena. Prema rezultatima istraživanja Bloomberg-a za svibanj, ekonomski analitičari prognoziraju da će ekonomija u eurozoni u tekućoj godini zabilježiti ekspanziju po stopi od 0,7%, dok se za 2025. i 2026. godinu prognozira stopa od 1,4%. Prognozirana stopa inflacije za tekuću godinu je blago povećana na 2,4% (prethodno prognozirano 2,3%), dok je za narednu godinu povećana na 2,1% sa prethodno prognoziranih 2,0%. Većina anketiranih ekonomista očekuje da će ECB do kraja II tromjesečja smanjiti referentnu kamatnu stopu za 25 baznih poena, dok vjerojatnost recesije u narednih 12 mjeseci iznosi 30%.

Veći broj članova UV ECB ukazao je na opasnost od preranog dodatnog smanjenja kamatnih stopa nakon vjerojatnog prvog smanjenja u lipnju.

Predsjednik Deutsche Bundesbank Nagel je napomenuo da bi novi okvir kamatnih stopa ECB-a mogao obeshrabrati pozajmljivanje na tržištu novca. Najavljen u ožujku, okvir postavlja raspon od 15 baznih poena između kamatnih stopa koje banke zarađuju na depozite u centralnoj banci i stope koju plaćaju kada se zadužuju od nje. Nagel vjeruje

Odricanje od odgovornosti (Disclaimer)

Navedeni pregled kretanja je zasnovan na eksternim izvorima i ne sadrži bilo kakve komentare, procjene i stavove CBBiH. Centralna banka ne može jamčiti njihovu točnost i ne snosi odgovornost za izravnu ili neizravnu štetu koja može nastupiti kao posljedica rabljenja ili nemogućnosti rabljenja informacija, materijala ili sadržaja, ili za posljedice odluka donesenih temeljem njih.

da bi ovaj uski raspon mogao isključiti mnoge transakcije sa tržišta, navodeći banke da se više oslanjaju na ECB kada je u pitanju financiranje.

Europsko povjerenstvo je objavilo prognoze za kretanje BDP i stope inflacije za eurozonu za tekuću i narednu godinu. Prognozirana stopa rasta BDP za tekuću godinu iznosi 0,8%, dok se u 2025. godini očekuje ubrzanje rasta na 1,4%. Prognozirana stopa inflacije za tekuću godinu iznosi 2,5%, a za narednu 2,1%. ECB je upozorila na značajne rizike po financijsku stabilnost zbog globalnih geopolitičkih tenzija i predstojećih izbora. Dvogodišnji pregled financijske stabilnosti je istakao ranjivost tržišta na iznenadne promjene raspoloženja, što potencijalno dovodi do volatilnosti. Izvješće naglašava financijsku krhkost eurozone i potencijal za velike tržišne reakcije na negativne vijesti, usprkos projekcijama snažnijeg ekonomskog rasta i sporije inflacije do 2025. godine. BDP eurozone je zabilježio rast od 0,3% u I. tromjesečju, koja je sa tako snažnim performansama ključnih ekonomija izašla iz recesije. Međutim, tajnik za ekonomiju EU Gentiloni je upozorio na potencijalne utjecaje geopolitičkih tenzija, ističući blizinu dva ratna regiona.

Vijeće poreznih eksperata u Njemačkoj je revidirao svoje projekcije, očekujući 80,7 milijardi EUR manje od ukupnih poreznih prihoda za razdoblje 2024. – 2028. godine u odnosu na prethodnu prognozu. Ministar financija Lindner je ukazao na potrebu za ekonomskim zaokretom i naglasio važnost izbjegavanja novih dugova.

Tablica 3: Kretanje ekonomskih indikatora za eurozonu

Red. br.	Ekonomski indikatori	Očekivanje	Stvarno	Prethodno
			stanje	razdoblje
1.	Stopa inflacije – EZ (final.)	TRAV	2,4%	2,4%
2.	Stopa temeljne inflacije – EZ (final.)	TRAV	2,7%	2,9%
3.	Stopa inflacije – Italija (final.)	TRAV	1,0%	1,2%
4.	Stopa inflacije – Francuska (final.)	TRAV	2,4%	2,4%
5.	Stopa inflacije – Njemačka (final.)	TRAV	2,4%	2,3%
6.	Stopa inflacije – Španjolska (final.)	TRAV	3,4%	3,3%
7.	BDP – EZ (Q/Q) prelim.	I. tromjesečje	0,3%	-0,1%
8.	BDP – Nizozemska (Q/Q) prelim.	I. tromjesečje	0,3%	0,3%
9.	Trgovinska bilanca – Italija (u milijardama EUR)	OŽUJ	-	6,0
10.	Industrijska proizvodnja – EZ (G/G)	OŽUJ	-1,3%	-6,3%
11.	Javni dug – Italija (u milijardama EUR)	OŽUJ	-	2.871,7
12.	ZEW indeks očekivanog povj. investitora – Njemačka	MAJ	46,4	42,9
13.	Zaposlenost – EZ (Q/Q) prelim.	I. tromjesečje	-	0,3%
14.	ILO stopa nezaposlenosti – Francuska (Q/Q)	I. tromjesečje	7,5%	7,5%
15.	Stopa nezaposlenosti – Nizozemska	TRAV	3,6%	3,6%

SAD

Kada je u pitanju financijsko tržište u SAD, u fokusu proteklog tjedna je bilo objavljivanje podataka o indeksima potrošačkih i proizvođačkih cijena, koji su ukazali na očekivano usporenje, a što se odrazilo na smanjenje prinosa američkih državnih obveznica duž cijele krive. Dužnosnici Feda su bili aktivni u komentiranju monetarne politike. Predsjednik Feda iz Mineapolisa Kashkari je ponovio da Fed vjerojatno treba zadržati kamatne stope na sadašnjoj razini “još neko vrijeme“ i doveo u pitanje koliko one sputavaju američku ekonomiju. Goolsbee iz Čikaga je pozdravio usporavanje rasta cijena u travnju, ali je istakao da i dalje ima prostora za još više dezinflacije. Predsjednik Feda iz Njujorka Williams je naglasio pozitivan razvitak podataka koji ukazuju na usporavanje inflacije, ali je naveo da to nije dovoljno da se opravda kratkoročno smanjenje kamatnih stopa. Izrazio je uvjerenje da je trenutna monetarna politika primjerena i da trenutno ne vidi potrebu da je pooštrava ili ublažava. Barkin iz Ričmonda je napomenuo da inflacija još nije dostigla ciljanu razinu Feda. Napomenuo je da iako se proizvođači suočavaju sa otporom na povećanje cijena, kompanije iz uslužnog sektora i dalje percipiraju da imaju moć određivanja cijena i pokušavaju povećati cijene. Osim toga predsjednica Feda iz Clevelanda Mester je naglasila da pristigle ekonomske informacije sugeriraju da će trebati više vremena da se pouzdano postigne ciljane razine inflacije. Mester je izjavila da je duže zadržavanje restriktivnog stava mudro u ovom trenutku, s obzirom na to da kretanje inflacije postaje jasnije.

Odricanje od odgovornosti (Disclaimer)

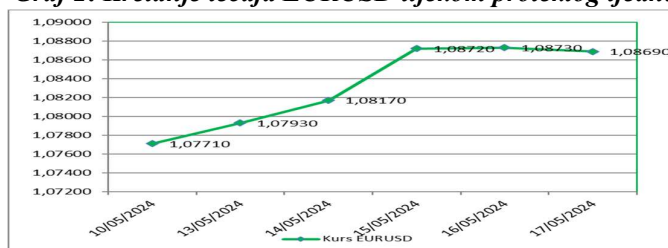
Navedeni pregled kretanja je zasnovan na eksternim izvorima i ne sadrži bilo kakve komentare, procjene i stavove CBBiH. Centralna banka ne može jamčiti njihovu točnost i ne snosi odgovornost za izravnu ili neizravnu štetu koja može nastupiti kao posljedica rabljenja ili nemogućnosti rabljenja informacija, materijala ili sadržaja, ili za posljedice odluka donesenih temeljem njih.

Ministrica financija Yellen je izjavila da bi intervencije na valutnim tržištima trebale biti rijetke i dobro komunicirane, naglašavajući da zemlje članice G-7 trebaju podržavati devizne tečaje određene na tržištu. Također je istakla da pomno prati tečaje USD u odnosu na glavne valute kao što su EUR, JPY i CNY.

Tablica 4: Kretanje ekonomskih indikatora za SAD

Red. br.	Ekonomski indikator	Očekivanje	Stvarno stanje	Prethodno razdoblje
1.	Stopa inflacije (G/G)	TRAV	3,4%	3,5%
2.	Temeljna inflacija (G/G)	TRAV	3,6%	3,8%
3.	Indeks proizvođačkih cijena (G/G)	TRAV	2,2%	1,8%
4.	Vodeći indeks	TRAV	-0,3%	-0,3%
5.	Indeks cijena uvezenih dobara (G/G)	TRAV	0,4%	0,4%
6.	Indeks cijena izvezenih dobara (G/G)	TRAV	-1,1%	-1,6%
7.	Broj inicijalnih zahtjeva nezaposlenih za pomoć	11. svib	220.000	232.000
8.	Broj kontinuiranih zahtjeva nezaposlenih za pomoć	4. svib	1.780.000	1.781.000
9.	Industrijska proizvodnja (M/M)	TRAV	0,1%	0,1%
10.	Indeks započelih kuća (M/M)	TRAV	7,6%	-16,8%
11.	Indeks građevinskih dozvola (M/M)	TRAV	0,9%	-5,0%

Graf 2: Kretanje tečaja EURUSD tijekom proteklog tjedna

USD je deprecirao u odnosu na EUR te je kurs EURUSD zabilježio rast sa razine od 1,0771 na razinu od 1,0869.

VELIKA BRITANIJA

Premijer Velike Britanije Sunak je tijekom proteklog tjedna najavio snažan ekonomski rast u Velikoj Britaniji od 0,6% u I. tromjesečju 2024. godine, te je potvrdio opće izbore u drugoj polovini godine, pozicionirajući se kao transformativni lider za izazovna vremena koja dolaze. Istraživanje ovlaštenog Instituta za osoblje i razvitak je pokazalo da britanski poslodavci očekuju povećanje plaća za 4% u narednoj godini, sukladno prethodnim predviđanjima i očekivanjem da će u privatnom sektoru doći do rasta od 4%, a u javnom za 3%.

Ministar financija Hunt je iznio planove za daljnje smanjenje poreza na jesen u okviru kampanje za reizbor konzervativaca. Hunt tvrdi da bi laburisti morali povećati poreze da bi pokrili godišnji deficit od 10 milijardi GBP u svojim planovima potrošnje. Odluka o daljnjem smanjenju poreza zavisi od učinka ekonomije u narednim mjesecima. Nekoliko britanskih zajmodavaca je smanjilo stope na hipotekarne kredite, očekujući da će BoE uskoro smanjiti kamatne stope. Očekivanje smanjenja referentne kamatne stope BoE je smanjilo stope na swopove, što je utjecalo na cijene hipoteka.

Vlada Velike Britanije je izrazila zabrinutost zbog rastućeg saveza između Rusije i Kine, nazivajući to prijetnjom zapadnim zemljama i pozivajući europske zemlje da pojačaju pomoć Ukrajini. Ovi komentari su uslijedili nakon nedavnog putovanja ruskog predsjednika Putina u Kinu, gdje su on i kineski predsjednik Xi Jinping obećali da će intenzivirati suradnju protiv američkog "obuzdavanja" i upozorili na rastuće nuklearne tenzije sa Zapadom.

Tržišni sudionici očekuju da će se stopa inflacije, koja će biti objavljena tijekom tjedna, smanjiti na 2,1% sa 3,2% na godišnjoj razini.

Tablica 5: Kretanje ekonomskih indikatora za UK

Red. br.	Ekonomski indikator	Očekivanje	Stvarno	Prethodno
			stanje	razdoblje
1.	Prosječne tjedne zarade zaposlenih (G/G)	OŽUJ	5,5%	5,7%
2.	Stopa nezaposlenosti	OŽUJ	4,3%	4,2%

Tijekom proteklog tjedna GBP je aprecirala u odnosu na EUR, pa je tečaj EURGBP zabilježio pad sa razine od 0,86002 na razinu od 0,85575. GBP je aprecirala i u odnosu na USD, pa je tečaj GBPUSD povećan sa razine od 1,2525 na razinu od 1,2701.

JAPAN

Prinosi desetogodišnjih japanskih državnih obveznica su dostigli najvišu razinu u posljednjih šest mjeseci, nakon što je BoJ objavila da kupuje manji iznos obveznica od očekivanog razine. Poslanik Liberalno-demokratske partije Takao Ochi je naglasio važnost rukovanja makroekonomskim politikama uz istodobno rješavanje specifičnih problema kako bi se izbjeglo da Japan uđe u još jednu "izgubljenu deceniju". Ochi je u suprotnosti sa nekim drugim poslanicima vladajuće stranke koji se protive drugom povećanju kamatnih stopa.

Očekivanja investitora da će BoJ povećati kamatne stope su porasla nakon iznenadnog smanjenja operacija kupovine obveznica BoJ. Do promjene tržišnog pozicioniranja je došlo usred pritiska na JPY, koji je vođen velikim jazom između niskih kamatnih stopa u Japanu i mnogo većih troškova zaduživanja u SAD. BoJ je u petak ostavila nepromijenjen iznos obveznica koje kupuje na redovitim operacijama, doprinoseći blagoj deprecijaciji JPY.

Podrška premijeru Kishidi je smanjena u tri ankete koje su tijekom vikenda sprovedi lokalni mediji. Anketa ANN-a je pokazala pad od 5,6 poena na 20,7%. 39% ispitanika je željelo da vladajuća koalicija ostane na vlasti nakon sljedećih općih izbora, dok je njih 52% preferiralo da se Vlada promijeni. Guverner BoJ Ueda je izjavio da će tržišne vrijednosti, a ne knjigovodstvene vrijednosti, biti temelj ako banka odluči da rastereti svoje fondove kojima se trguje na burzi (ETF-ovi). On je ukazao na to da je potrebno vrijeme da se razmotri kako i hoće li se raspolagati holdingom ETF-a, bez neposrednih planova za rasterećenje te imovine. Vrijednosti ETF-ova BoJ se procjenjuju na oko 70 bilijuna JPY (450 milijardi USD).

Tablica 6: Kretanje ekonomskih indikatora za Japan

Red. br.	Ekonomski indikator	Očekivanje	Stvarno	Prethodno
			stanje	razdoblje
1.	Proizvođačke cijene uslužnog sektora (G/G)	TRAV	0,8%	0,9%
2.	BDP (Q/Q) P	I. tromjesečje	-1,2%	0,0%
3.	Porudžbina mašinskih alata (G/G) P	TRAV	-	-3,8%
4.	Industrijska proizvodnja (G/G) F	OŽUJ	-	-6,7%
5.	Iskorištenost kapaciteta (M/M)	OŽUJ	-	-0,5%

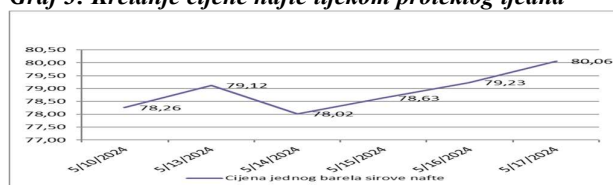
JPY je tijekom proteklog tjedna deprecirao u odnosu na EUR, te je tečaj EURJPY zabilježio rast sa razine od 167,76 na razinu od 169,17. JPY je blago aprecirao u odnosu na USD, te je tečaj USDJPY zabilježio pad sa razine 155,78 na razinu od 155,65.

NAFTA I ZLATO

Cijena jednog barela sirove nafte na otvaranju tržišta u ponedjeljak je iznosila 78,26 USD (72,66 EUR). Cijena nafte je tijekom proteklog tjedna, izuzev utorka, imala trend rasta. U ponedjeljak je povećana jer je tržište odmjerilo signale zategnutijeg tržišta u odnosu na smanjene geopolitičke rizike. Irak je tijekom vikenda poslao mješovite signale o daljnjem tijeku proizvodnje ovog energenta. Inicijalno, Irak je priopćio da je proizvodnju dovoljno smanjio i da neće pristati na daljnja smanjenja, ali je kasnije preokrenuo tečaj, ukazujući na to da će slijediti odluku skupine OPEC-a na sljedećem sastanku 1. lipnja. U utorak je cijena nafte zabilježila smanjenje zbog učestale zabrinutosti za inflaciju u SAD koja utječe na izgleda tražnje. Prema podacima API, zalihe sirove nafte u SAD su tijekom prošlog tjedna smanjene za 3,1 milijun barela, a smanjene su i zalihe benzina. OPEC+ ponovo razmatra složeno pitanje kapaciteta proizvodnje nafte svojih članica, što bi moglo utjecati na njihove napore za stabilizaciju tržišta. Glavni izvoznici poput Ujedinjenih Arapskih Emirata, Kazahstana, Iraka, Kuvajta i Alžira traže da se razini povećaju kako bi tijekom 2025. godine proizvodili više sirove nafte. Očekuje se da će ovaj savez 22 zemlje, koji trenutačno ograničava proizvodnju nafte kako bi spriječio višak ponude i podržao cijenu, na sastanku koji se održava 1. lipnja produžiti trenutačne restrikcije i u drugoj polovini ove godine. Sredinom tjedna cijena nafte je povećana, nakon što su podaci EIA pokazali da su zalihe sirove nafte smanjene za 2,5 milijuna barela u odnosu na prethodni tjedan, u usporedbi sa konsenzusom o padu od 1,4 milijuna barela. Krajem tjedna cijena ovog energenta je nastavila bilježiti rast jer su ekonomski pokazatelji velikih potrošača Kine i SAD-a pojačali nade u veću potražnju za ovim energentom. Proizvodnja sirove nafte u Iranu je dostigla razinu od 3,3 milijuna barela dnevno u travnju, izvijestila je Međunarodna agencija za energiju, što je najviša razina od kada su SAD uvele sankcije 2018. godine.

Na zatvaranju tržišta u petak cijena jednog barela sirove nafte je iznosila 80,06 USD (73,66 EUR). Cijena nafte je povećana u odnosu na prethodni tjedan za 2,30%.

Graf 3: Kretanje cijene nafte tijekom proteklog tjedna

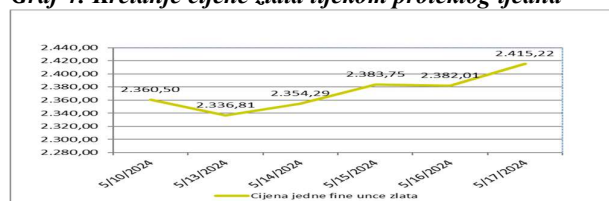
Na otvaranju londonske burze metala u ponedjeljak cijena jedne fine unce zlata je iznosila 2.360,50 USD (2.191,53 EUR).

Od utorka cijena zlata je bilježila rast. Početkom tjedna cijena ovog plemenitog metala je smanjena pod utjecajem očekivanja da će Fed zadržati svoju restriktivnu monetarnu politiku duže razdoblje. Ovo očekivanje došlo je dok su investitori čekali objavljivanje ključnih podataka o inflaciji u SAD krajem tjedna. Nakon objavljivanja podataka o stopi inflacije u SAD (očekivano usporena u travnju), cijena zlata je zabilježila rast. Povećanje cijene zlata bilo je potaknuto i slabijim USD, jer su investitori povećali očekivanja smanjenja kamatne stope Fed nakon slabijih ekonomskih podataka.

Krajem tjedna cijena zlata je nastavila bilježiti rast, koji je nastavljen i početkom ovog tjedna, nakon vijesti o padu helikoptera u kojem je poginuo iranski predsjednik Raisi. Zabrinutost da bi navedeni događaj mogao pojačati geopolitičke tenzije na Bliskom istoku, u kombinaciji sa povećanim očekivanjima da će Fed početi ublažavati monetarnu politiku, utjecala je na rast cijene ovog plemenitog metala na rekordno visoku razinu početkom ovog tjedna.

Na zatvaranju tržišta u petak cijena jedne fine unce zlata je iznosila rekordnih 2.415,22 USD (2.222,12 EUR). Cijena zlata je zabilježila rast za 2,32% u odnosu na prethodni tjedan.

Graf 4: Kretanje cijene zlata tijekom proteklog tjedna

Odricanje od odgovornosti (Disclaimer)

Navedeni pregled kretanja je zasnovan na eksternim izvorima i ne sadrži bilo kakve komentare, procjene i stavove CBBiH. Centralna banka ne može jamčiti njihovu točnost i ne snosi odgovornost za izravnu ili neizravnu štetu koja može nastupiti kao posljedica rabljenja ili nemogućnosti rabljenja informacija, materijala ili sadržaja, ili za posljedice odluka donesenih temeljem njih.